

Posudek na bakalářskou esej

Jan Solfronk, Firewalking – přechodový rituál v současném světě pohledem aktérů. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2014, 55 stran textu včetně přílohy.

Autor předložené bakalářské eseje přistoupil k volbě tématu své práce i k jeho zpracování s výrazným osobním zaujetím, vycházejícím z jeho osobních zkušeností i ze zkušeností tradovaných širším rodinným kolektivem. Jako základní cíl si stanovil podat pohled na Firewalking z pozice aktérů, kteří na území ČR v nedávné době tento rituál absolvovali.

Jan Solfronk koncipoval bakalářskou práci kromě úvodu (+ nastínění koncepce eseje) a závěru do dvou základních bloků, a to části teoretické (kapitola třetí – s. 9-24) a části metodologické (kapitola čtvrtá – s. 25-40). Nedílnou součástí bakalářské eseje jsou přílohy sestávající jednak z návrhu obsahové struktury rozhovorů a jednak z doslovného přepisu jednoho z realizovaných rozhovorů s konkrétním respondentem. Zcela na závěr je pak uveden seznam použitých zdrojů.

V prvním bloku se Jan Solfronk soustředil z různých úhlů pohledu na problematiku rituálu, a to na jeho různá pojetí, jeho funkce, znaky a významy, respektive na rituál jako pojem. Vycházel přitom z poměrně široké škály odborné literatury, včetně publikací cizojazyčných. Následně se pak zabýval přechodovými rituály speciálně v pojetí Arnolda van Gennepa a Victora Turnera (podkapitola 3.4 – 12-15). Zaměřil se rovněž na „současnost rituálů“ (podkapitola 3.5 „Rituál jako významný aspekt v životě současného člověka“ – s. 15-17). Do tohoto prvního bloku zařadil autor i historii a současnost firewalkingu (podkapitola 3.6 – s. 17-19) a po té se pokusil o charakteristiku tohoto rituálu a popis průběhu firewalkingu z pohledu účastníka kurzu, na kterém skupina aktérů (jeden po druhém) prochází přes žhavé uhlí (podkapitola 3.7 – s. 23). Zde využil poměrně úspěšně techniku zúčastněného pozorování. Celou tuto část pak Jan Solfronk uzavřel krátkým zamyšlením nad současným v českém prostředí praktikovaným rituálem firewalkingu, který sám absolvoval, přičemž v jeho konkrétním případě hledal shody a rozdíly s pojetím přechodových rituálů u Gennepa a Turnera (podkapitola 3.8 „Firewalking – přechodový rituál v dnešním světě ano nebo ne?“ – s. 23-24).

Druhý stěžejní blok bakalářské eseje Jana Solfronka, který autor označil názvem „Metodologický postup“ (kapitola 4 – s. 25-40), byl na jedné straně věnován výzkumné strategii (podkapitola 4.1 – s. 25), technice sběru dat (podkapitola 4.2 s. 25-26), výběru vzorku a jeho charakteristice, (pokapitola 4.3 – s. 26-29) a také etickým otázkám realizovaného kvalitativního výzkumu (podkapitola 4.4 – s. 29-30), na druhé straně se pak autor soustředil na konkrétní analytický postup a vlastní analýzu jednotlivých problémových rovin (podkapitola 4.5 – s. 30-40). Zde se pohyboval v předem vytyčených tematických okruzích. Zaprvé zjišťoval z jakých zdrojů čerpali informátoři informace o seminářích firewalkingu a místech jejich konání (podkapitolka 4.5.1 – s. 31-32). Zadruhé zkoumal důvody vedoucí u jednotlivých informátorů k rozhodnutí a odhodlání zúčastnit se aktivně přechodu přes rozžhavené uhlí (podkapitolka 4.5.2 – s.32-34). Zatřetí sledoval, co informátoři od „přechodu“ očekávali (podkapitolka 4.5.3 – s.34-35). Začtvrté se zabýval reflexí situace

těsně před přechodem uhlí a bezprostředně po něm (podkapitolka 4.5.4-35-38). A poslední pátou rovinu věnoval reflexi zkušeností informátorů s absolvovaným přechodem přes oheň s odstupem času. Jednotlivé dílčí výstupy analytické části textu, ve které se opíral o výroky aktérů, pak autor přehledně a srozumitelně shrnul ve vlastním (v poměru k celkovému rozsahu eseje) poměrně obsáhlém závěru (kapitola pátá – s. 41-43).

Souhrnně je předložená bakalářská práce psaná čtivým jazykem, má poměrně logickou strukturu (až na zařazení podkapitol 3.7 „Charakteristika a průběh firewalkingu z pohledu účastníka konkrétního kurzu“ a 3.8 „Firewalking – přechodový rituál v dnešním světě ano nebo ne?“ do části teoretické). Mnohem vhodnější by bylo začlenění těchto podkapitol do druhého bloku textu. Oba bloky jsou však vyvážené a opírají se o relevantní zdroje. Nezvyklé je též zařazení seznamu použitých zdrojů až za přílohy. Ocenit je naopak třeba vlastní volbu tématu a výrazné zaujetí zkoumanou problematikou, stejně jako velmi dobrou schopnost pohybovat se v terénu, což dokládá mimo jiné fotografická dokumentace, která je vhodně zařazena přímo do analytické části. Nicméně po obsahové a zejména formální stránce se projevil obvyklý faktor nedostatku času. Ve věcné rovině bylo možné vzhledem k výzkumem shromážděné široké škále dat zpracovat analýzu jednotlivých problémových rovin hlouběji. Formální stránka trpí řadou drobných nedostatků jako jsou překlapy, vynechaná slova (např. s. 19, 21) a podobně. Občas se objevují i gramatické chyby.

Celkově však předložená bakalářská esej Jana Solfronka odpovídá požadavkům, které jsou na tento typ závěrečných studentských prací kladeny a doporučuji ji proto k obhajovacímu řízení. Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem navrhuji hodnocení velmi dobře.

15. srpna 2014

Miloslava Turková